

ISAD JA POJAD

Eesti tants poistele ja meestele

Tantsu on loonud Maido Saar 2011. a juunis Tallinnas 3.-4. klassi poistele ja segarühma meestele III Soome-Eesti tantsupeoks, kirjeldanud Erika Põlendik. 2014. a tantsupeol "Puudutus" esitavad tantsu 2.-3. klassi poisid ja B1-segarühmade mehed.

Muusika: tantsuviisid "Pulgatants" ja "Kandali".

Vahendina on igal poisil kaks pulka pikkusega ca 70 cm ning meestel paari peale üks 2-2,5 m pikkune latt.

PÕHISAMMUD

Taktimõõt 4/4 ja 2/4

1. Kõnnisamm (taktimõõt 4/4)

Taktis astutakse üks pikk kõnnisamm või kaks tavalist kõnnisammu.

2. Galopisamm (taktimõõt 4/4 ja 2/4)

3. Hüplevpolka (taktimõõt 2/4)

4. Lati õõtsutamine polkaga - kombinatsioon nr 1 (taktimõõt 2/4)

Sooritatakse nelja takti vältel.

Paarilised on esipoolega liikumissuunda ja hoiavad parema käega lati otsast kinni, vasak käsi on puusal. Latt on paariliste ees ja latti hoidev käsi on all. Tantsitakse hüplevpolkat ja õõtsutatakse latti.

Takt 1. Parema jalaga alustades liigutakse hüplevpolkaga edasi. Samal ajal viiakse latt kaarega alt paremale kõrvale (rinna kõrgusele).

Takt 2. Hüplevpolkaga liigutakse edasi ja latt viiakse alt kaarega vasakule rinna kõrgusele.

Taktid 3-4. Latiga tehakse ees tasapinnas ring vastupäeva (alt kaarega paremale üles ja vasakult kaarega alla).

5. Pulgatantsu kõnd (taktimõõt 4/4)

Vasaku jalaga alustades tehakse taktis neli kõnnisammu. Kõnnil on keha ette kallutatud ja küünarliigesest sirutatud käed toetuvad pulkadele. Vasaku jala sammu ajal viiakse parem käsi koos pulgaga ette ja pulk asetatakse otsapidi maha. Parema jala sammu ajal viiakse koos pulgaga ette vasak käsi.

TANTSU KIRJELDUS

Taktimõõt 4/4 ja 2/4

OSAVÕTJAD. 8 poissi ja 8 meest.

LÄHTEASEND. Kaks paari mehi on kõrvuti lava vasakpoolsete tagumiste kardinat vahel ja kaks paari parempoolsete tagumiste kardinat vahel esipoolega lava keskjoone poole. Paarilised on järjestikku ning latist hoitakse kinni kõrvalpaari-poolse käega, vabakäes on poiste pulgad. Poisid istuvad kaksiratsi üle kahe lati meeste vahel (jn 1).

Jn. 1

I TUUR A – OSA (taktid 1-8 neli korda) “Pulgatants”, taktimõõt 4/4

Taktid 1-8 ja 1-4 teist korda. Mehed liiguvad vabade kõnnisammudega lava keskjoone suunas. Tullakse rõõmsalt ja elavalt, lehvitades tervituseks vastaspoole tantsijatele.

Takt 5 teist korda. Mehed asetavad poisid maha ja annavad nendele pulgad.

Taktid 6-7 teist korda. Poisid jooksevad lava esikülje suunas. Mehed pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja kükitavad maha. Latt viiakse paariliste ette maha.

Takt 8 teist korda. Poisid moodustavad viiru esipoolega pealtvaatajate poole, käed paralleelselt hoitud pulkadega tõstetakse takti I osal õlgadelaiuselt ette (jn 2).

Jn. 2

I TUUR B – OSA (taktid 9-24)
“Pulgatants”, taktimõõt 2/4

Takt 9. Takti I osal hüppavad poisid paremale jalale ja tõstavad vasaku jala põlve ette, põid vaba. Samal ajal löövad nad vasaku jala põlve all pulkade alumised otsad kokku. Takti II-IV osal püsitakse asendis. Mehed kükitavad ja jälgivad poiste tantsu.

Takt 10. Takti I osal hüpatakse käärseisu, vasak jalg viiakse lõõgastatud põlvega ette, keharaskus on vasakul jalal. Samal ajal tõstetakse pulgad ette-üles ning lüüakse pulkade ülemised otsad kokku. Takti II-IV osal püsitakse asendis.

Taktid 11-16. Alustatakse vasaku jalaga ja korratakse taktide 9-10 tegevust veel kolm korda.

Takt 17. Takti I osal hüpatakse paremale jalale, vasaku jala põlv tõstetakse ette. Samal ajal lüüakse vasaku jala põlve all kokku pulkade alumised otsad. Takti III osal hüpatakse paremal jalal ja lüüakse vasaku jala põlve kohal pulkade ülemised otsad kokku.

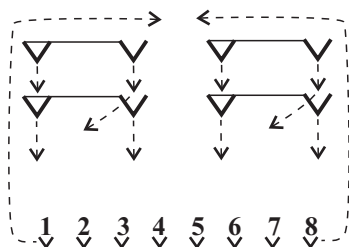
Taktid 18-20. Korratakse takti 17 tegevust veel kolm korda.

Taktid 21-23. Korratakse taktide 17-19 tegevust, pöördudes samal ajal kohapeal ühe ringi päripäeva. Mehed tõusevad 23. taktil püsti, võtavad parema käega lati otstest kinni ja hoiavad latti paariliste ees. Vasak käsi on puusal.

Takt 24. Vasaku jalaga alustades teevad poisid kolm rõhksammu paigal ning tõstavad käed paralleelselt hoitud pulkadega õlgadelaiuselt ette. Mehed seisavad paigal.

II TUUR A – OSA (taktid 25-32 kaks korda)
“Kandali”, taktimõõt 2/4

Taktid 25-32 kaks korda. Poisid liiguvad 32 galopisammuga juhtantsijate järel vastavalt joonisele 3 lava tagaküljele. Poisid 1-4 alustavad parema jalaga ja tantsivad kaarega mööda lava vasakut külge ning poisid 5-8 alustavad vasaku jalaga ja tantsivad mööda lava paremat külge. Mehed tantsivad kombinatsiooniga nr 1 lava esikülje suunas. Viimase kahe taktiga liiguvad tantsijad vabade kõnnisammudega kahte risti: vasakpoolsed paarid lava vasakule poole ja parempoolsed paremale poole. Selleks tuleb tagumise paari vasakpoolne tantsija esimese paari

Jn. 3

lati alt läbi. Mehed pöörduvad esipoolega päripäeva ja võtavad parema käega (soovitavalt, sõrmed ees,) lati otsast kinni, vasak käsi puusal (jn 4).

II TUUR B – OSA (taktid 33-40 kaks korda) “Kandali”, taktimõõt 2/4

Poiste tegevus

Taktid 33-40 kaks korda. Poisid moodustavad paarid. Ollakse rinnati, käed pulkadega tõstetakse ette ning haaratakse ka paarilise pulgast kinni. Hoides kahe käega mõlemast pulgast kinni, pööreldakse galopisammudega paigal vastupäeva (jn 4). 39. taktil teist korda pöörduetakse esipoolega pealtvaatajate poole, tokid toetatakse maha.

Meeste tegevus

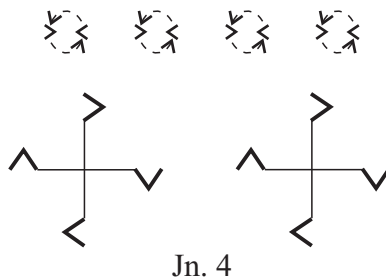
Takt 33. Parema jalaga alustades tantsitakse hüplevpolkaga päripäeva ringjoonel edasi tehes ühtlasi ülestõstetud lati all veerandpöörde vastupäeva.

Takt 34. Hüplevpolkaga tehakse kolmveerandpööre vastupäeva ja latt tuuakse alla. Kahe taktiga on rist liikunud veerand ringi.

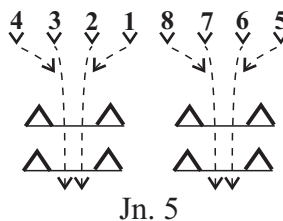
Taktid 35-40. Korratatakse taktide 33-34 tegevust veel kolm korda.

Taktid 33-38 teist korda. Sama tegevust jätkatakse veel kolm korda.

Taktid 39-40 teist korda. Minnakse viirgudesse oma kohale tagasi (tagumise paar tantsijate kohad on vahetunud) ja pöörduetakse esipoolega lava tagakülje poole (jn 5). Latt tõstetakse kahe käega üles.

Jn. 4

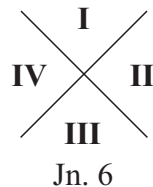
Jn. 5

III TUUR A – OSA (taktid 1-8) “Pulgatants”, taktimõõt 4/4

Taktid 1-6. Parema jalaga alustades liiguvad mehed kuue pika raske kõnnisammuga lava tagakülje suunas. Poisid liiguvad pulgatantsu kõnniga meeste lattide alt paariskolonnina läbi lava esiküljele viirgu samas järjestuses,

nagu nad seisid lava tagaküljel (jn 5).

Takt 7. Poisid tõstavad takti I osal pulgad üles ja viivad risti. Mehed pöörduvad paarilisega rinnati, toetavad lati alumise otsa maha ning võtavad latist rinnakõrgusel kahe käega kinni (jn 7). Selleks toetab keskmest väljapool olev tantsija omapoolse lati otsa maha ja keskmepoolne tantsija liigub välimise paarilise poole.

Takt 8. Poisid asetavad pulgad diagonaalselt risti enda ette pörandale (jn 6), sirutuvad ja panevad käed puusale.

III TUUR B – OSA (taktid 9-24) “Pulgatants”, taktimõõt 2/4

Poiste tegevus

Taktid 9-10. 9. takti I osal hüpatakse harkseisu, parem jalg IV, vasak II veerandisse, põlved kõverdatakse ja püsitakse asendis (jn 6).

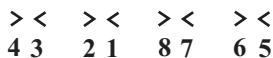

Taktid 11-12. 11. takti I osal tehakse harkishüppega poolpööre vastupäeva, vasak jalg IV ja parem II veerandisse. Põlved kõverdatakse ja püsitakse asendis.

Jn. 7

Taktid 13-14. Korratakse eelmist tegevust ja harkishüppega pöördatakse esipoolega publiku poole.

Taktid 15-16. 15. takti I osal hüpatakse ummisseisu esipoolega publiku poole (pulgad on tantsija ees). 16. takti I osal tõstetakse küünarliigesest kõverdatud käed kõrvale.

Jn. 8

Takt 17. Takti I osal hüpatakse 1/8 pöördega vastupäeva harkseisu (esipool punkti 8), parem jalg IV ja vasak jalg I veerandisse, põlved kõverdatakse. Takti III osal hüpatakse ummisseisu lähteasendisse tagasi, põlved sirutuvad.

Takt 18. Korratakse eelmist tegevust 1/8 pöördega päripäeva (esipool punkti 2), parem jalg I ja vasak II veerandisse.

Taktid 19-23. Korratakse taktide 17-18 tegevust kolm korda.

Takt 24. Tehakse kolm rõhksammu.

Meeste tegevus

Takt 9. Takti I osal hüppavad mõlemad paarilised ette-paremale väikesesse harkseisu. Takti III osal hüpatakse ummisseisu lähte kohta tagasi.

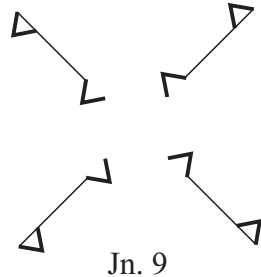
Takt 10. Korratakse takti 9 tegevust ette-vasakule.

Taktid 11-12. Korratakse taktide 9-10 tegevust.

Taktid 13-16. Parema jalaga alustades pöördutakse nelja hüplevpolkaga vastupäeva üks ring.

Taktid 17-22. Korratakse taktide 9-14 tegevust. Kahe hüplevpolkaga tehakse vastupäeva pool ringi.

Taktid 23-24. Liigutakse vabade kõnnisammudega joonisel 9 näidatud asendisse. Selleks liiguvad paarilised veel pool ringi ja pöörduvad lõpuks esipoolega vastupäeva. Latt on paariliste ees, lati otstest hoitakse parema käega kinni (soovitavalt, sõrmed ees), vasak käsi puusal.

IV TUUR A – OSA (taktid 25-32 kaks korda) “Kandali”, taktimõõt 2/4

Poiste tegevus

Taktid 25-26. Moodustatakse paarid vastavalt joonisele 8. Paarilised istuvad reas vastamisi põrandale ning toetavad jalatallad kokku. Pulgad viiakse paariliste vahele paralleelselt põrandaga ning võetakse kahe käega pulkadest kinni.

Taktid 27-28. Lava vasaku külje poolne paariline tõmbab vastastantsija põrandalt üles (vägikaika vedamine).

Taktid 29-30. Lava parema külje poolne paariline istub põrandale tagasi ja tõmbab vastastantsija üles.

Taktid 29-32. Korratakse eelmise nelja takti tegevust.

Taktid 25-30 teist korda. Jätkatakse eelmist tegevust.

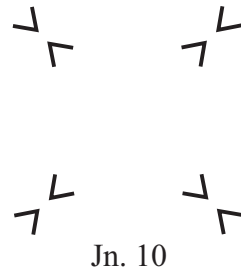
Takt 31. Pöördutakse esipoolega lava tagakülje poole ja istutakse rätsepistesse.

Takt 32. Pulgad tõstetakse üles.

Meeste tegevus

Taktid 25-30 kaks korda. Tantsitakse kombinatsiooniga nr 1 ringjoonel vastupäeva. Ühe kombinatsiooniga liigutakse veerand ringi.

Taktid 31-32 teist korda. Paarilised pöörduvad kodarjoonele rinnati. Latt viiakse vertikaalselt paariliste vahele ning võetakse kahe käega lati keskelt kinni (jn 10). Selleks liigub keskmepoolne paariline välimise paarilise juurde (välimine paariline jääb paigale) ja tõstab lati omapoolse otsa üles.

IV TUUR B – OSA (taktid 33-40 kaks korda)
“Kandali”, taktimõõt 2/4

Poiste tegevus

Taktid 33-40 kaks korda. Muusika rütmis lüüakse pulkade ülemisi otsi kokku (kas takti igal osal või üle ühe). 39. taktil asetatakse pulgad põrandale ja tõustakse püsti.

Meeste tegevus

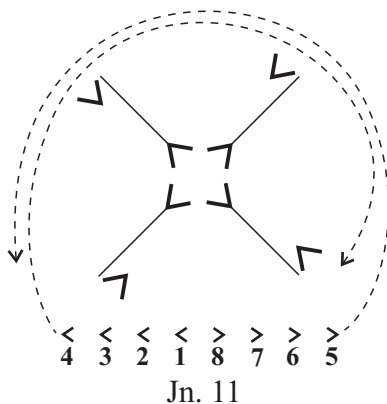
Taktid 33-40 esimest korda. Hüplevpolkaga pööreldakse päripäeva ja ringjoonel liigutakse üks ring vastupäeva. Viimase polkaga tehakse ainult veerandpööre ja lõpetatakse paarilisega ringjoonel rinnati.

Takt 33 teist korda. Seljaga vastupäeva olev paariline tõmbab vastastantsija ringi seest läbi ringjoonele, tehes samal ajal poolpöörde päripäeva. Vastastantsija aitab hüppega kaasa. Selleks astub ta parema jalaga sammu ja tõukab end õhku heites sirged jalad taha. Maandutakse vasakule jalale.

Takt 34 teist korda. Korratakse eelmist tegevust, kuid paariliste osad on vahetunud.

Taktid 35-38 teist korda. Korratakse taktide 33-34 teise korra tegevust. Taktide 33-38 teise korra tegevusega liigutakse kokku kolmveerand ringi.

Taktid 39-40 teist korda. Moodustatakse rist (jn 11). Kodarjoonel asetsev sisemine paariline astub kallutusaste ette ja tõstab lati kahe käega rinna kõrgusele. Välimine paariline asetab lati endast vasakule maha.

V TUUR A – OSA (taktid 1-8)
“Pulgatants”, taktimõõt 4/4

Poiste tegevus

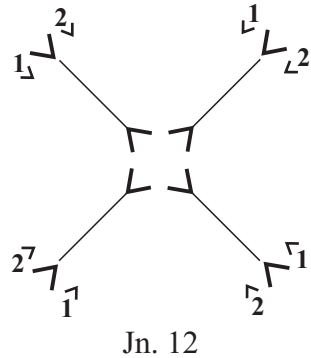
Taktid 1-8. Pulgatantsu kõnniga (kombinatsioon nr 2) liigutakse juhtantsijate nr 4 ja 5 järel vastavalt joonisele nr 11 ümber meeste ringjoonele. Lava tagaküljel mööduvad kolonnid teineteisest paremalt. Käed liiguvad hoogsalt kaasa, vaade keskel tantsivatele meestele. Lõpetatakse ringjoonel joonises 12 nii, et juhtantsija nr 4 on jõudnud lava ees paremal ja nr 5 lava ees vasakul oleva

lati juurde.

Meeste tegevus

Takt 1. Sisemised paarilised seisavad paigal. Parema jalaga alustades teeb välimine paariline takti I osal galopisammu ringjoonel vastupäeva. Takti III osal astub ta parema jalaga sammu ja teeb hüppega üle lati täispöörde päripäeva, maandudes vasakule jalale. Kätega antakse hüppele hoogu.

Taktid 2-8. Eelmist tegevust korratakse veel seitse korda, liikudes ringjoonel edasi vastupäeva. Välimine tantsija lõpetab kodarjoonel vastavalt joonisele 12.

V TUUR B – OSA (taktid 9-24) “Pulgatants”, taktimõõt 2/4

Takt 9. Parema jalaga alustades teeb poiss nr 1 kaks galopisammu vastupäeva ringjoonel edasi. Poiss nr 2 ja välimine mees laskuvad paremale põlvele ja löövad takti I ja III osal plaksu.

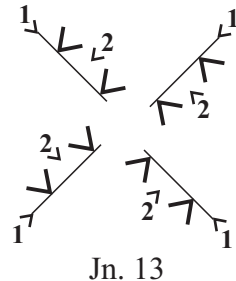
Takt 10. Takti I osal astub poiss nr 1 parema jalaga sammu ja teeb hüppega üle lati täispöörde päripäeva maandudes takti III osal vasakule jalale. Poiss nr 2 ja välimine mees löövad takti I osal plaksu, viies käed üles.

Taktid 11-22. Korratakse taktide 9-10 tegevust veel kuus korda. Viimasel taktil ei hüppa enam poiss nr 1 pöördega üle lati, vaid püsti tõusnud välimise mehe sülle.

Taktid 23-24. Mees, püüdnud poisi sülle, pöörleb mööda kodarjoont ringist välja.

VI TUUR A – OSA (taktid 25-32 kaks korda) “Kandali”, taktimõõt 2/4

Taktid 25-28 esimest korda. Liigutakse joonisesse 13. Selleks asetab mees poisi nr 1 maha, poiss nr 2 tõuseb. Mehed seisavad esipoolega vastupäeva, hoiavad kahe käega lati otsest kinni, välimine paariline pisut seestpoolt ja latt on paariliste ees. Poiss nr 2 läheb meeste vahele ja võtab kahe käega latist

kinni, poiss nr 1 on esipoolega keskme poole, kallutab kerest ette ja võtab lati välimisest otsast kahe käega kinni (jn 13).

Taktid 29-32 esimest korda. Võetud asendis liigutakse kõnnisammudega vastupäeva edasi. Poiss nr 1 liigub galopisammudega.

Taktid 25-32 teist korda. Jätkatakse vastupäeva liikumist.

VI TUUR B – OSA (taktid 33-40 kaks korda)

“Kandali”, taktimõõt 2/4

Taktid 33-40. Mehed tõstavad poisi nr 2 koos latiga üles (meeste käed on sirged). Jätkatakse liikumist samas suunas kõnnisammudega, poiss nr 2 siputab jalgu. Poiss nr 1 laseb latist lahti ja liigub joostes või hüpakutega vastupäeva kaasa.

Taktid 33-40 teist korda. Kõnnisammudega vastupäeva edasi liikudes minnakse juhtantsijate järel lava esiküljele, kus on poiste pulgad. Tegevus lõpetatakse improvisatsiooniliselt – viimasel taktil moodustatakse tantsijatest ja lattidest “koduäed”.